

Vejledning om enkeltbetalingsordningen ved ekspropriation

April 2006

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Direktoratet for FødevarerErhverv

Kolofon

Vejledning om enkeltbetalingsordningen ved ekspropriation

April 2006

Denne vejledning er udarbejdet af Direktoratet for FødevareErhverv i 2006

Fotograf(er): Fødevareministeriet

© Direktoratet for FødevareErhverv

Direktoratet for FødevareErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
E-mail: dffe@dffe.dk
Websted: <http://www.dffe.dk>

ISBN 87-91904-52-8 (Tryk)
ISBN 87-91904-53-6 (Web)

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
1. Hvad betyder ekspropriation for ansøgning om enkeltbetaling	2
1.1. Ekspropriation er en ekstraordinær uforudsigelig begivenhed	2
1.2. Rådighedsberøvelse af arealer på ekspropriationslignende vilkår	2
1.3. Tidspunktet for ekspropriation.....	3
1.4. Ekspropriationsmyndigheden.....	3
2. Støtte efter enkeltbetalingsordningen i tilfælde af ekspropriation	3
2.1. Tidspunktet for ekspropriationen er afgørende for støtten	3
2.2. Ændring af rådighedsperioden	3
2.3. Ekspropriation før rådighedsperioden	3
2.4. Ekspropriation under rådighedsperioden	4
3. Jordfordeling i forbindelse med ekspropriation	4
3.1. Retten til støtte ved jordfordeling før ansøgningsfristen	4
3.2. Retten til støtte ved jordfordeling efter ansøgningsfristen.....	5
3.3. Ekspropriation og jordfordeling i ændringsperioden	5
4. Inddragelse af betalingsrettigheder.....	6
5. Overdragelse af betalingsrettigheder	6
6. Arealer med særlige støttebetingelser.....	7
6.1. Proteinafgrøder	7
6.2. Energiafgrøder	7
6.3. Kontraktpligtige non-food afgrøder	7
7. Meddelelse om ekspropriation til Direktoratet for FødevarerErhverv.....	8
7.1. Hvornår skal direktoratet have besked om ekspropriation?	8
7.2. Hvordan underretter du direktoratet?	8
7.3. Frist for underretning til direktoratet om ekspropriation	8
Skema til meddelelse om ekspropriation	9

Indledning

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en kortere eller længere periode overtager dine arealer. Foruden selve det, at myndighederne overtager dine arealer, kan ekspropriationen få betydning for din ansøgning om enkeltbetaling.

I denne vejledning kan du læse, hvilken betydning en ekspropriation kan have for din ansøgning om enkeltbetaling. Du kan også læse, hvad du skal gøre i forhold til ansøgning om enkeltbetaling, og hvornår du skal give Direktoratet for FødevarerErhverv besked om ekspropriationen.

Bemærk, at vejledningen alene vedrører betydningen af ekspropriation i forhold til enkeltbetalingsordningen. Andre forhold omkring ekspropriationen herunder spørgsmålet om erstatning vedrører ikke Direktoratet for FødevarerErhverv. Sådanne forhold må du afklare direkte med ekspropriationsmyndigheden.

1. Hvad betyder ekspropriation for ansøgning om enkeltbetaling

1.1. Ekspropriation er en ekstraordinær uforudsigelig begivenhed

Ekspropriation er et tvangsindgreb i din ejendomsret, som du ikke har mulighed for at forudse eller modsætte dig. Ved ekspropriationen mister du råderetten over et eller flere arealer. Ekspropriationen sker i offentlighedens interesse, men du bliver som landbruger bragt i en situation, som du ikke selv er herre over.

I forhold til enkeltbetalingsordningen betragtes ekspropriation som en ekstraordinær, udefrakommende og uforudsigelig begivenhed, som du ikke selv har indflydelse på (force majeure).

Ekspropriationen kan betyde, at du ikke kan opfylde kravet om at have rådighed over de støtteberettigede arealer i hele den eller de 10 måneders rådighedsperioder, som du har valgt. Afhængigt af tidspunktet for ekspropriation kan Direktoratet for FødevarerErhverv dispensere fra kravet om rådighedsperioden. Det betyder, at dine arealer i visse tilfælde kan godkendes i din ansøgning, selv om du mister råderetten over dem i løbet af rådighedsperioden.

1.2. Rådighedsberøvelse af arealer på ekspropriationslignende vilkår

I mange tilfælde, hvor myndighederne har mulighed for at ekspropriere, bliver der indgået frivillige aftaler med de berørte lodsejere. Denne fremgangsmåde er enklere end en egentlig ekspropriation. I tilfælde, hvor myndighederne har mulighed for at ekspropriere, giver Direktoratet for FødevarerErhverv derfor frivillige aftaler samme virkning i forhold til enkeltbetalingsordningen som en egentlig ekspropriation. Sådanne frivillige aftaler betegner vi som rådighedsberøvelse på ekspropriationslignende vilkår.

Når vi i denne vejledning taler om ekspropriation, mener vi altså både egentlig ekspropriation og afståelse af arealer ved frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår.

1.3. Tidspunktet for ekspropriation

Normalt går der et vist tidsrum, fra der afsiges en kendelse om ekspropriation eller indgås en frivillig aftale, til den egentlige rådighedsberøvelse finder sted. I forhold til enkeltbetalingsordningen er det tidspunktet for den faktiske rådighedsberøvelse, der er afgørende.

Når vi i vejledningen skriver tidspunktet for ekspropriationen, mener vi derfor, det tidspunkt hvor myndigheden overtager arealet.

1.4. Ekspropriationsmyndigheden

Det er ikke altid den myndighed, der foretager selve ekspropriationen, der også i praksis overtager de eksproprierede arealer. Statslige ekspropriationer foretages således af en ekspropriationskommission, mens arealerne oftest overtages af en anlægsmyndighed, som for eksempel Vejdirektoratet eller Banedanmark.

Når vi i denne vejledning henviser til ekspropriationsmyndigheden, omfatter det også den anlægsmyndighed, der overtager de eksproprierede arealer.

2. Støtte efter enkeltbetalingsordningen i tilfælde af ekspropriation

2.1. Tidspunktet for ekspropriationen er afgørende for støtten

Hvis et areal bliver eksproprieret før starten af din rådighedsperiode og rådighedsberøvelsen strækker sig ind i rådighedsperioden, kan du ikke søge støtte for arealet. Se nærmere under pkt. 2.3.

Hvis ekspropriationen først sker efter starten af din rådighedsperiode, kan du på trods af ekspropriationen alligevel søge om støtte for arealet. Se nærmere under pkt. 2.4.

2.2. Ændring af rådighedsperioden

I nogle tilfælde kan en ændring af rådighedsperioden bevirke, at du trods ekspropriationen alligevel kan få støtte for de eksproprierede arealer. Det er muligt, at have to rådighedsperioder pr. bedrift. En rådighedsperiode kan tidligst starte den 1. september året før ansøgningsåret og skal senest starte den 21. april i ansøgningsåret. Husk, at der ikke må være overlap fra år til år mellem flere rådighedsperioder for samme areal. Fristen for ændring af rådighedsperiode er den samme som for øvrige ændringer af ansøgningen om enkeltbetaling. Det vil sige, at Direktoratet for FødevarerErhverv senest skal have modtaget meddelelsen om ændret rådighedsperiode den 31. maj i ansøgningsåret.

2.3. Ekspropriation før rådighedsperioden

Hvis du får eksproprieret et areal *før* starten på rådighedsperioden og rådighedsberøvelsen strækker sig *ind i* rådighedsperioden, kan du ikke få støtte for arealet det pågældende ansøgningsår. Hvis rådighedsberøvelsen strækker sig ind i rådighedsperioden for det følgende ansøgningsår, kan du heller ikke få støtte for arealet for dette år og så fremdeles.

Eksempel

Landbruger A har valgt den generelle rådighedsperiode fra 15. januar til 15. november 2006. Den 1. december 2005 fik han midlertidigt eksproprieret et areal i forbindelse med et offentligt anlægsarbejde. Han får arealet tilbage 1. oktober 2006. A kan ikke få støtte for arealet i 2006, fordi det er eksproprieret før rådighedsperioden, og rådighedsberøvelsen strækker sig ind i rådighedsperioden. I 2007 kan A igen søge om støtte for arealet, da han jo får det tilbage før starten af rådighedsperioden for 2007.

Hvis A i denne situation ændrer sin rådighedsperiode til fx 15. november 2005 – 15. september 2006, vil han kunne få støtte for arealet i 2006, da ekspropriationen jo så først sker efter starten på rådighedsperioden. A kan stadig få støtte for arealet i 2007, forudsat at han tidligst starter rådighedsperioden 1. oktober 2006, hvor han får arealet tilbage.

I stedet for at ændre rådighedsperioden for alle sine arealer, kan A vælge kun at ændre rådighedsperioden for de arealer, der indgår i ekspropriationen.

2.4. Ekspropriation under rådighedsperioden

Hvis du får eksproprieret et areal i løbet af en rådighedsperiode, kan du få støtte for arealet det pågældende år. Hvis rådighedsberøvelsen fortsætter ind i rådighedsperioden for det næste ansøgningsår, kan du ikke få støtte for arealet dette år og så fremdeles.

Eksempel

Landbruger A har valgt den generelle rådighedsperiode fra 15. januar til 15. november 2006. 1. februar 2006 får han midlertidigt eksproprieret et areal. Han får arealet tilbage 1. maj 2007. A kan få støtte for arealet i 2006, fordi det først er eksproprieret efter starten på rådighedsperioden for 2006. A medtager derfor arealet i sin ansøgning om enkeltbetaling.

A kan ikke få støtte for arealet i 2007, da det stadig er eksproprieret ved starten af rådighedsperioden for dette år. Han kan heller ikke få støtte i 2007 ved at ændre rådighedsperioden. Det skyldes, at rådighedsperioden for 2007 senest skal starte 21. april 2007, og han jo først får arealet tilbage 1. maj 2007.

Hvis A derimod får arealet tilbage fx 1. april 2007 kan han også søge støtte for arealet i 2007 ved at ændre starten af rådighedsperioden for enten hele sin ansøgning eller alene for det eksproprierede areal til 1. april 2007.

3. Jordfordeling i forbindelse med ekspropriation**3.1. Retten til støtte ved jordfordeling før ansøgningsfristen**

Hvis der i forbindelse med ekspropriation sker jordfordeling *før* ansøgningsfristen, kan du søge om støtte for de arealer, som du modtager ved jordfordelingen, selv om du ikke har haft rådighed over disse arealer i din 10 måneders rådighedsperiode. Det skyldes, at de arealer, som

---

du erhverver ved jordfordelingen på grund af ekspropriationen, er undtaget fra kravet om rådighedsperioden for det pågældende år, jf. pkt. 1.1.

Eksempel

Landbruger A valgte den generelle rådighedsperiode fra 15. januar - 15. november 2006. A får 1. april 2006 tildelt et areal ved jordfordeling i forbindelse med ekspropriation. Dette areal er pga. ekspropriationen ikke omfattet af kravet til rådighedsperioden for 2006. A kan derfor få støtte for arealet, selv om han ikke havde rådighed over det ved starten af rådighedsperioden.

3.2. Retten til støtte ved jordfordeling efter ansøgningsfristen

Hvis du ved jordfordeling i forbindelse med ekspropriation skal afgive arealer *efter* ansøgningsfristen, beholder du retten til støtte for arealerne det pågældende år, selv om du ikke beholder rådigheden over arealerne i hele din rådighedsperiode. Det skyldes, at de arealer, som du afgiver ved jordfordelingen på grund af ekspropriationen, er undtaget fra kravet om rådighedsperioden for det pågældende år, jf. pkt. 1.1.

Hvis I aftaler, at støtten skal overgå til erhverver af arealerne, kan det kun ske ved, at du ved en transporterklæring overdrager retten til støtten til erhverver.

Bemærk, at en transport af støtten kun kan ske, hvis der ikke er andre kreditorer med en bedre prioritetsstilling.

Eksempel

Landbruger A har valgt den generelle rådighedsperiode fra 15. januar til 15. november 2006. A søger rettidigt om enkeltbetaling for alle sine arealer. Den 1. juni 2006 afgiver han et areal ved jordfordeling i forbindelse med ekspropriation. Selv om A ikke bevarer råderetten over arealet i hele rådighedsperioden, bevarer han retten til støtten for arealet i 2006.

3.3. Ekspropriation og jordfordeling i ændringsperioden

Hvis du erhverver et areal ved jordfordeling i forbindelse med ekspropriation efter ansøgningsfristen, men før fristen for ændring af ansøgningen om enkeltbetaling den 31. maj, kan du aftale med overdrager, at du søger om støtte for arealet. Det forudsætter dog, at du råder over tilstrækkeligt med betalingsrettigheder til det nye areal.

Overdrager skal også trække arealet ud af sin ansøgning, hvis der allerede er søgt om støtte for arealet. Samtidig skal du indsende en ændring til din ansøgning, hvor du tilføjer arealet. Din ændring skal være modtaget i Direktoratet for FødevareErhverv senest 31. maj.

Eksempel

Landbruger A søger rettidigt om enkeltbetaling for alle sine arealer. Den 1. maj afgiver han ved jordfordeling i forbindelse med ekspropriation et areal til landbruger B. Det aftales ved jordfordelingen, at B skal søge om støtte for arealet. A indsender derfor en ændring, hvor han trækker arealet ud af sin ansøgning. B har overskydende betalingsrettigheder og indsender inden den 31. maj en ændring til sin ansøgning, hvor han tilføjer arealet. Det medfører, at B får støtte for arealet.

Hvis B ikke havde overskydende betalingsrettigheder, kan han kun søge om støtte for arealet, hvis parterne inden 31. maj det pågældende år har indsendt ”Skema til overdragelse af betalingsrettigheder”, hvorved A overdrager betalingsrettigheder for arealet til B.

Hvis A ikke vil trække arealet ud af sin ansøgning, er det A, der får udbetalt støtten.

4. Inddragelse af betalingsrettigheder

Normalt inddrages betalingsrettigheder til den nationale reserve, hvis de ikke er udnyttet inden for en periode på 3 år. Hvis du har modtaget betalingsrettigheder fra den nationale reserve, gælder det desuden, at de skal udnyttes hvert år de første 5 år, efter de er tildelt. Ellers bliver de inddraget til reserven igen.

Betalingsrettighederne bliver imidlertid ikke inddraget til reserven, hvis den manglende udnyttelse skyldes ekspropriation. Ved varig ekspropriation gælder undtagelsen fra udnyttelseskravet det år, hvor ekspropriationen finder sted. Ved midlertidig ekspropriation gælder fritagelsen fra udnyttelseskravet for de år, hvor den midlertidige rådighedsberøvelse opretholdes.

5. Overdragelse af betalingsrettigheder

I forbindelse med ekspropriation kan du aftale med ekspropriationsmyndigheden, at den overtager betalingsrettigheder for det eksproprierede areal. Det er naturligvis særligt aktuelt i forbindelse med varig ekspropriation.

Din udtagningspligt svarer til det antal udtagningsrettigheder, som du råder over ved ansøgningsfristen for enkeltbetaling de enkelte år. Selv om du afgiver arealer ved ekspropriation, skal du stadig udtage et areal svarende til antallet af dine udtagningsrettigheder ved ansøgningsfristen, uanset at du har et mindre støtteberettiget areal.

Reglerne giver dig ikke mulighed for at aflevere de ”overskydende” udtagningsrettigheder til den nationale reserve. Men måske kan du aftale med ekspropriationsmyndigheden, at den overtager en del af dine udtagningsrettigheder.

Bemærk, at ekspropriationsmyndigheden ikke er forpligtet til at overtage betalingsrettighederne.

Denne mulighed skyldes, at ekspropriationsmyndigheden, som erhverver af landbrugsjord, opfylder kravet til at være aktiv landbruger. Ekspropriationsmyndigheden kan både erhverve betalingsrettigheder og søge om støtte, hvis betingelserne herfor er til stede. Spørgsmålet om

eventuel betaling for overdragelse af udtagningsrettigheder til ekspropriationsmyndigheden, må aftales mellem parterne og vedrører således ikke Direktoratet for FødevarerErhverv.

Ekspropriationsmyndigheden har som aktiv landbruger også mulighed for at erhverve andre betalingsrettigheder end udtagningsrettigheder.

Overdragelsen af betalingsrettigheder til ekspropriationsmyndigheden skal meddeles til Direktoratet for FødevarerErhverv. I skal udfylde og indsende *Skema til meddelelse om overdragelse af betalingsrettigheder*. Skemaet skal være direktoratet i hænde inden udløbet af ansøgningsfristen for enkeltbetaling det år, hvor overdragelsen skal være gældende. Hvis direktoratet først modtager skemaet efter udløbet af ansøgningsfristen, får overdragelsen først virkning for det efterfølgende ansøgningsår. Det betyder, at ekspropriationsmyndigheden først kan søge om støtte for de overtagne betalingsrettigheder det efterfølgende år. Hvis du har overdraget udtagningsrettigheder, vil en forsinket indsendelse af skemaet også betyde, at du stadig har udtagningspligt på grundlag af de overtagne udtagningsrettigheder det pågældende år.

6. Arealer med særlige støttebetingelser

6.1. Proteinafgrøder

Det er en betingelse for at opnå den supplerende støtte til proteinafgrøder, at markerne er fuldt tilsåede og dyrkes i overensstemmelse med lokalt anerkendte normer frem til de grønne umodne frø er mælkeagtige og voksbløde.

Hvis ekspropriationen omfatter arealer, hvor du har søgt om den supplerende støtte for proteinafgrøder, skal du derfor altid oplyse Direktoratet for FødevarerErhverv, om betingelserne for den supplerende støtte er opfyldt. Du får ikke udbetalt supplerende støtte for de berørte afgrøder, hvis ekspropriationen sker før høst af disse afgrøder.

6.2. Energiafgrøder

Hvis ekspropriationen betyder, at du er ude af stand til at levere hele eller en del af den råvare, der er omfattet af din energiafgrødekontrakt, skal du samtidig med underretning af direktoratet om ekspropriationen ændre eller annullere kontrakten ved indsendelse af EA-blanket nr. 2 eller 3, jf. vejledningen *Støtte til energiafgrøder. Vejledning og blanketter for producenter*. Det betyder, at du ikke får udbetalt den supplerende støtte til energiafgrøder for de berørte arealer. Blanketten kan hentes på www.dffe.dk.

Hvis der er tale om arealer med flerårige energiafgrøder, som du ikke skal levere det pågældende år, skal du alligevel ændre eller annullere din kontrakt, hvis ekspropriationen medfører, at du heller ikke senere kan levere hele eller dele af råvaren. Du vil i dette tilfælde ikke være berettiget til den supplerende støtte for energiafgrøder, hvis ekspropriationen finder sted inden udløbet af din rådighedsperiode det pågældende år.

6.3. Kontraktpligtige non-food afgrøder

Hvis du på grund af ekspropriationen ikke kan opfylde din leveringspligt for kontraktpligtige non-food afgrøder, skal du senest samtidig med meddelelsen om ekspropriationen indsende en særlig formular om ændring eller annullering af non-food kontrakten. Denne formular (NF-formular 2) kan hentes på www.dffe.dk. Bemærk, at du stadig har opfyldt din udtagningspligt med arealet, hvis ekspropriationen sker efter din rådighedsperiodes begyndelse.

7. Meddelelse om ekspropriation til Direktoratet for FødevareErhverv

7.1. Hvornår skal direktoratet have besked om ekspropriation?

Du skal give Direktoratet for FødevareErhverv besked i alle de tilfælde, hvor du ønsker at søge om støtte, selv om du på grund af ekspropriation ikke opfylder de generelle betingelser for enkeltbetaling, fx kravet om udtagningsperioden eller kravet om rådighed over arealerne i hele rådighedsperioden.

Du skal kun give direktoratet besked, hvis rådighedsberøvelsen omfatter et samlet areal på mindst 0,10 ha.

7.2. Hvordan underretter du direktoratet?

Du skal sende meddelelsen om ekspropriation i forbindelse med enkeltbetalingsordningen på et særligt skema. Her skal du oplyse, hvilke marker, eller dele af marker det drejer sig om, datoen for ekspropriationen samt navn og adresse på ekspropriationsmyndigheden. Du finder skemaet bagerst i denne vejledning. Du kan også hente skemaet på www.dffe.dk. Når du sender dit skema, bør du få udstedt en postkvittering som dokumentation for indsendelsestidspunkt.

7.3. Frist for underretning til direktoratet om ekspropriation

Hvis tidspunktet for ekspropriationen er senest den 1. september, skal du sende skemaet, så det er direktoratet i hænde senest den 1. oktober samme år.

Hvis tidspunktet for ekspropriationen sker efter den 1. september, skal skemaet være direktoratet i hænde inden udløbet af din rådighedsperiode for det pågældende ansøgningsår.

Hvis tidspunktet for ekspropriationen er senere end 14 dage før din rådighedsperiode udløber, betragter vi skemaet som rettidigt, hvis vi modtager det senest 4 uger efter ekspropriationen.

Hvis du sender skemaet, så direktoratet først modtager det efter ovennævnte frister, bliver du pålagt en bøde. Desuden risikerer du, at direktoratet ikke kan anerkende ekspropriationen som grundlag for at fravige de generelle betingelser efter enkeltbetalingsordningen. Det kan betyde, at du mister støtten for det eksproprierede areal

Skema til meddelelse om ekspropriation

[Hent skrivbart skema her \(du kan gemme skemaet\)](#)

Meddelelse om ekspropriation af arealer i ansøgning om enkeltbetaling

Ansøgers navn:		Anlægsmyndighed:
Gade:		Gade:
Postnr. / Postdistrikt:		Postnr. / Postdistrikt:
CPR-nr.:	CVR-nr.:	Tlf. nr.:

Ekspropriationen omfatter følgende arealer:

Du skal kun angive størrelsen på den del af den enkelte mark, der er omfattet af ekspropriationen

Marknr.	Markbloksnummer	Afgrødekode	Afgrøde	Det omfattede areal i ha 2 decimaler.
Hektar i alt (2 decimaler):				

Marknr. _____, hvor der søges om supplerende støtte til proteinafgrøder opfylder alle gældende

støttebetingelser: ja nej.

Dato for ekspropriation (datoen for anlægsmyndighedens overtagelse af arealerne): _____

Dato: _____ Ansøgers underskrift: _____

Skemaet skal være modtaget i Direktoratet for FødevareErhverv:

- **1. oktober** ved ekspropriation **før 1. september**.
- **Inden udløbet af rådighedsperioden** ved ekspropriation **efter 1. september**.

Direktoratet for Fødevarerhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN (tryk) 87-91904-52-8
ISBN (web) 87-91904-53-6

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: dffe@dffe.dk
<http://www.dffe.dk>